د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم ـ ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه
دافغا نستان دجمهوریت
داساسی قانون د تو شیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او
نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی
دکابل په ښارکی جوړه شوه
د افغا نستان د جمهوریت
اساسی قانون یی په دیارلسو
فصلونو او یوسلو نهه
څلویښتو مادو کی د تر ټولو
مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب
کړ .

دهغه واک سره سم چی
اساسی قانون راته راسپارلی
دی، د ۱.ج اساسی قانون
چی دتصویب له نیټی څخه نافذ
شوی دی، دسولی اوهوساینی
دتامین ، دملی روغی جوړی
دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی
اودگران افغانستان دپرمختگ
په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغا نستا ن

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه
قوس که درشهر کابل دایر
گردید قانون اساسی جمهوری
افغانستان را بداخل سیزده
فصل ویکصدو چهل ونه ماده
بمثابه مهمترین وثیقه ملی به
تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون
اساسی برایم تفو یض
نموده قانون اساسی ج.ا را
که ازه تاریخ تصویب نافذ
گردیده بخاطر تامین صلح و
آرامش ، تحقق کامل مشی
مصالحه ملی ، سعادت مردم
وترقی افغانستان عزیز توشیح
واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغا نستان جمهوريت دجمهور رئيس فر مان

گڼه (٤٦٤)

نېټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسي قانون دتعديـل د توشيح او اعلام په باره کې

داساسي قانون ديوسلو نهه خلويښتمې مادې د دويمـــې فقرې دحکم له مخې پهاساسي قانون کې تعديـــلات چــې د يارلس سوو نهه شپيتم کـا ل دجوزا د مياشتې په اوومه او اتمه نېټه دلويې جرگـــې د تصويب له تاريخ څخه نا فذ دي د افغانستان دخلکو دتاريخي ارمان دتحقق پـــه مقصـــد د افغانانو په خاوره کې دسولې اوآرامۍ دتامين اودملي روغې جوړې دکلاوې دبشپړ تحقق اودخلکو نيکمـــرغـــي او د افغانستان دترقي په خاطـــر توشيح اواعلاموم .

نجيب الله

دافغانستان جمهور رئيس

فرمان رئيس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤).

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشيح و اعلام تعديل قا نــون اسا سی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده يكصدوچهل ونهم قانون اساسی ، تعديلات در قا نون اساسی را که از تاريخ تصويب لويه جرگه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سيزده صدو شصت و نه ، نافذميباـ شد، به منظور تحقق آرمان تاريخی مردم افغا نستان بخاطر تامين صلح وآرامش درسر زمين افغا نها، وتحقق كامـل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغا ـ نستان عزيز، توشيح واعلام ميدارم .

نجيب الله

رئيس جمهور افغا نستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسي نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادي نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسي
حقوق ، آزادي اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملي شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
څارنوالي
لسم فصل
د اساسي قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرني سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جرگه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم خارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الر حيم

زمونږ د گرا ن هیواد افغا نستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت ملی یووالی ، د موکراسی او ټولنیزی تر قی په خاطر زمونږ د زړه‌وړو خلکو له اتلوالـــو مبارزو څخه ډك دی .

په اوسنۍ پړاو کی دافغا نستان جمهور ی دو لت دملی، سیا سی او هیواد پالو ځواکونو پر ملاتړ متکی د ملـــی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه ا مله د هغـــو تاریخی بدلونونو په پام کـــی نیولو سره چی زمونږ پـــــه هیواد او معاصره نړی کـــی را منځته شو یدی ،داسلام د سپیڅلی دین داساساتو پـــه پیروی ، د هیوادد تاریـــخ او فرهنگ پربنا د افغــــانـــی غوره دودونو او شعایرو په پام کی نیولو سره ،دمشروطیت د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته په درناوی او د ملگروملتونو د منشور او دبشر د حقوقو د نړیوالی اعلامیی سره په‌سمون کي:

بسم‌الله الرحمن الر حیم

تا ریخ پر ا فتخار و طن محبو ب ما افغا نستا ن‌مشحون از مبا رزا ت قهر ما نا نه مرد م دلیر ما به خا طـــر استقلا ل، تما میت ار ضی حا کمیت ملی، و حد ت ملی دمو کرا سی وتر قی اجتما عی می با شد .

در مر حله کنو نی ،دو لت جمهو ر ی افغا نستا ن متکی بر حما یت نیرو ها ی ملـــی سیاسی ووطن دو ســــــت سیا ست مصا لحه ملی ر ا فعا لا نه به پیش می برد.

بنا بر ین، با نظر دا شت تحـولات تاریخیی کــــه د ر میهن ما و جها ن معا صـــر رو نما گرد ید ه است ،بــــا پیروی‌از اساسات دین مقد س اسلام بارعایت سنن وشعا یر پسند ید ه افغا نی، مبتنی بر حقا یق تا ریخ و فر هنگ کشور، با احترا م به مواریث ارز نده نهضت مشرو طیت ودر مطا بقت با منشور مـــلل متحد واعلا میه جها نی‌حقو ق بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

- دخپلواکی دساتنی، د زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع او د ملی حاکمیت د ټینگښت
- سراسری سولی ته درسیدو او دملی یو والی د ژور تیا .
- د عدالت او د موکراسی د تامین .
- دبیا ودانولو او متوازنی اقتصادی، ټولنیزی ودی اودخلکو د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډگر کی د هیواد دنقش او اعتبار دزیات والی .
- دافغانستان دد ایمی بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت او د هغه دنه پوځی کیدو دپاره د غوره شرایطو درامنځته کیدو په منظور .

مونږ دیوزرو دری‌سوه‌نهه‌شپیتم کال دجوزادمیاشتی داوومی او اتمی نیتهی په لویه جرگه کی دافغانستان د خلکو استازیو، د ۱۳٦٦ کال دقوس دمیاشتی نهمی نیتهی دلویی جرگی له خوا تصویب شوی اساسی قانون چی دیارلس فصلونه او یوسلونهه شلو یښت مادی درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از تمامیت ارضی و تحکیم حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری وتعمیق وحدت ملی.
- **تامین عدالت ودموکراسی**
- **اعمار مجدد ورشد متوازن اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح** زندگی مردم .
- افزایش نقش واعتبار کشور در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به‌خاطر تثبیت موقف حقوقی و بی طرفی دایمی افغانستان و غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم افغانستان در لویه جرگه **مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال هزارو سه صدو شصت ونه ، قانون اساسی مصوب** لویه جرگه مورخ نهم **ماه قوس سال هزارو سه صدو شصت وشش را که دارای سیزده فصل ویکصدوچهل‌ونه**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

وثیقي په توګه په لاندې ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسي نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی او اسلامي دولت دی او پرخپل ټول قلمرو باندې دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکو پورې اړه لري . خلك ملي حاکمیت دلویې جرګې اوملي شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ډلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان بهمردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پوځي اډو جوړيدو ته اجازه نه ورکوي .

څلورمه ماده :

له خپلواکۍ ، ملي حاکميت او ځمکني بشپړتيا څخه دفاع د دولت د اساسي دندو له جملې څخه ده.

دولت د هيواد امنيت او دفاعي قابليت تامينوي او وسله وال پوځ سمبالوي .

پنځمه ماده :

د سياسي گوندونو تعدد دافغانستان جمهوريت د سياسي سيستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوريت کې سياسي گوندونه په دې شرط چې مرامنامه ،اساسنامه او فعاليت يې دهيواد داساسي قانون او قوانينو مغاير نه وي ، جوړيدلی شي

دسياسي گوند تشکيلات او مالي منابع نشي کيدلای چې غير علني وي .

هغه گوند چې د قانون د حکمونو سره سم جوړ يږي، له قانوني مجوزه پرته ړنگيدلای نه شي .

قاضيان او څارنوالان نه شي کولای چې ددندې د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نماید .

مادهٔ پنجم:

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان میباشد.

در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براینکه مرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی
گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی د ټولنیزو ساز مانونـــو
جوړیـــدل د قانـــون سره سم
مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لـــه
جملی څخه پښتو اودری رسمی
ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــــت
دولتی نښان دغنمو دو ږو په
مینځ کی پر زرغو ن متـــــن
باندی درا ختو نکی لمر ، د
محراب او منبر د تصویر او
ددری رنگه توری ، سری ا و
زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت
دولتی بیرغ دری رنگـــه لری
چی دتورو ، سرو او زرغونو
ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته
ته‌په افقی توگـــه په بـــرابـــره
اندازه واقع شوی دی .

دبیرغ د دواړو مخـــونـــو
دپورتنی برخی په ربـــع کی د

عضویت حز ب سیا سی را
داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادۀ هفتم:

تشکیل ساز مـا نـــها ی
اجتما عی در جمهو ری افغا ـ
نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز
است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور
پشتو ودری زبانهای رسمی
میباشد .

مادۀ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـــو ر ی
افغا نستا ن دا را ی تصو یر
آفتا ب در حا لطلو ع،محراب
ومنبر در متن سبز محـــــاط
با خوشه گندم و فیته دا رای
سه رنگ سیا ه، ســـر خ و
سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــوری
افغانستان دارای‌سه رنگـــ
میباشد که به شکل قطعات
سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به
پایین به صورت افقی بـــه
اندازه مساوی واقع شـــده
است .

در ربع قسمت بالایی هردو

هغه دلرگی‌خواته ، دافغانستان دجمهوریت دولتی نښان ته ځای ورکړ شوی دی.

دبیرغ اوږدوالی د هغه دسور په‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی

نظام‌اساسونه

دیارلسمه ماده :

د افغانستان جمهوریت کثیرالملیت هیواد دی.

دولت دسیاسی، اقتصادی، ټولنیزی او فرهنگی برابری اوله ټولنیز ، اقتصادی او فرهنگی پلوه د وروسته پاتو سیمو د گړندی ودی او پرمختگ د تأمین په منظور د هیواد د ټولو ملیتونو ، قومونو او قبایلو ترمینځ د تفاهم ، دوستی او همکاری د هر اړخیزی ودی سیاست تعقیبوی.

دو لت په تدریج سره‌د ملی ځانگړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به آن، نشان دولتی جمهوری افغا نستان قرار دارد .

طـول بیرق نسبت به عرض آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور کثیر الملیت است .

دولت سیاست رشد همه جانبه تفاهم ، دوستی و همکاری همه ملیتها، اقوام و قبایل کشور رابه منظـور تأمین برا بری سیا سی اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی رشد وانکشاف سریعترمناطق عقب مانده از لحاظ اجتماعی اقتصا دی و فر هنگی تعقیب می‌کند .

دولت زمینه ایجاد واحد های اداری رابر مبنای

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولو زمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولت د خلکو د فرهنگ ، ژبی او ادبیاتو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولو ملیتونو قومونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبی ، ادبیاتو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسی رکن جوړوی.

دولت دمور او ماشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولت ځوان نسل ته دایمی پاملرنه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنی د تامین لازم شرایط برابروی او د نویو ځوانانو او ځوانانو د استعداد دودی په لاره کی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کرده میراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل میدهد .

دولت به منظور تامین صحت طفل وما در و تربیه اطفال تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جوان مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استراحت پرورش معنوی و جسمی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نان وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ـ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوی .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ـ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصوصی، شخصی و ملکیت ساز**ما نهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرینی جزیره

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی تر ز مکی لاندی منابـع، ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه، دانرژی اساسی زیر مـی ، تاریخی آبدات ، درادیـــوــ تلویزیون تاسیسا ت ، مخاـ براتی تاسیسا ت ، ستربندونه او موا صلاتی کر ښی‌دد ولت ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو، دانرژی له زیر مو او کانونو څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی وسایلو درانیو لو او خرڅلاو په غرض د خصوصی برخـی پانګه اچول د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی ددولتی بانکونو ، بیمی او هوایی ترانسپورت تر څنګـه د مختلطو سهامی بانکونـو ، بیمی او هوایی ترانسپـورت اود خصوصی اومختلط زمکنی ترانسپورت جوړیدل د قانون سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی د موسساتو د نماینده ګیـو فعالیت د قانون سـره سـم مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع زیـــر زمینی ، جنګلـــها
چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت تا ریخی تا سیسا ت راد یو تلویزیون ، تا سیسات مخاـ برا تی بند ها ی بز ر ګ بنا در و خطو ط موا صلا تی از جمله ملکیت ها ی دو لت می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش خصو صی جهـت استفاده از جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع انرژی ، معادن وخریدوفروش و سا یل مخا بـــرا تـی، طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن در کنا ر با نکها بیمه و تراـ نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد با نکها ی سها می ،بیمه و ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط و ترانسپورت‌زمینی خصوصی ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان فعا لیت نما یند ه ګی بانکها و مو سسا ت بیمه خا رجی **طبق قانون مجاز است .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کې مرسته کوی او په هغو کې دخلکو د خپلې خوښې بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کې د هغو ی دخپلې خوښې بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یې کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارت د سطحې د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کې هر اړخیزې مرستې کوی.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنې داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره متممې مرستې کوی او دکرنې او میکانیزه مختلطو او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کې اغیزمنه مرسته کوی .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شر کت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فروش محصولات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سوم:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیزه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عدت مو ثر می نما ید .

مادهٔ بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څو څايونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمينوي ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنيزو او معيشتي شرايطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرايطو د برابرو لو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ويشتمه ماده :

دولت د ملـي اقتصـاد د پرمختيا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصـوونيـت تضمينـوی ، د صنايعـو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختيا کی دملی پانګه والو برخه اخيستنه دقانون سره سم هڅوی او حمايت يی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هـر اړخيـز اړيکی پراخوی او د بهرنـی پانګی سره په سيالی کـی د خصوصی سکتور ملاتړ کو ی اود مالی ، کريدتی، ګمرکی‌او دبيو د سياست د تنظيم پـه وخت کی د خصوصی سکتو ر ګټی د قانون سره سمی پـه پام کی نيسی.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمين نموده جهت ايجـاد شرايط مساعد برای رشـد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرايط اقتصادی‌اجتماعی ومعيشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بيستو پنجم :

دولت مصوونيت سرمايه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمين نموده اشتراك سرمايه داران ملی رادر انکشاف صنايع‌تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون‌تشويق وحما يه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثـان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابـل رقابت باسرمايه خارجـی حمايه می کند و حين تنظيـم سياست مالی، کريدتـی ، گمر کی و قيم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر ميگيرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستا ن په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هخوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نماینده گیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست‌و هفتم:

دو لت به منظور رشد اقتصاد ملی سر ما یه گذاری خا رجی را در جمهو ر ی **افغا نستا ن طبق قانون‌تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغا نستـان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نما ینده گی هـای سیاسی ودول خارجی بـر اساس رویه بالمثل و بـه موسسات بین المللی کـه جمهوری افغا نستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکو مت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت **طبق** شریعت اسلام توسط قانو ن تضمین **میگردد .**

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون‌تنها بـه مقصد تأ مین منا فـع عامه دربدل عو ض عادلانه‌و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمې له پریکړې پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کې دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیې او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږي .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعي شتمنیو د ساتنې اوله طبیعي زیرمو څخه د معقولې استفادې ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نرې دساتنې او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسي او عملي کوي یې .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسي حقوق، آزادۍ اوهکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

مربوطی مسالی د قانون سره سمی تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

څلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهرنی دولت ته نه ورتسلیمول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.
دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوگټو څخه دفاع کوی ، په بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینگوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم می گردد .
هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان نامیده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخل و یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان بدولت خارجی تسلیم داده نمیشود .

ماده سی و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان در خارج کشور تحت حمایت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانونی آنها دفاع کرده رابطه افغانهای مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و به منظور بازگشت آنها بوطن مساعدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغانستان حقوق و آزادی های اتباع خارجی و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چې د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نـــر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نســب، ټولنیز دریځ، د اوسیـــدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حــق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لهٔدغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

خلوینښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دتر سره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغا نستان را طبق قانون تضمین می کند . آنها مکلف اند قا نون اساسی وقوا نین جمهوری افغا نستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکو نت واقا مت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی مـــی باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیـــر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی‌و نهم :

زنده‌گی حق طبیعی انسا ن است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستـــان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلما نـان تضمین می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وګړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو ېښتمه ماده :

آزادي دانسا ن طبیعي حق دی .دغه حق د نورولهآزادی **او له عا مه ګټو پر ته چـــــی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نهلری .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څـخه مصون دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دذمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکـــم محکوم شوی نه وی بی ګناه **ګڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نهشی بلـل کیدلای مګر دقــــانوندحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـیوار تکاب سایر اعمال خــــلاف منافع جمهوری افغا نستـــان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـــز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـــــه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـــــده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، مګر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیڅوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی په استیذان او د قانون دحکومونو سره سم.

هیڅوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی په حکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چی کړی یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له ځانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په وسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نـــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیستوبا ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع **است .**

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، ښرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه ویلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتوا ند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلویښتمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت کې د لیکونو ، دتیلفوني او تیلگرافي مخابرو محرمیت تضمینیږي.

هیڅوک ددولت داستازي په شمول نه شي کولای چې دقانون له حکمه پرته دتیلفوني اوتیلگرافي مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړي .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چې ددولتي ارگانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندې د ترسره کولو پ‌ه‌وخت کې په غیر قانوني توگه زیانمن کیږي ، دزیان د جبران حق لري. دزیان دجبران شرایط او څرنگوالي د قانون په واسطه تنظیمیږي .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع حق لري چې د دولت په ټولنیز ـ سیاسي ژوند او دچارو په اداره کې په مستقیمه توگه او یاد خپلو استازیو له لاری برخه واخلي.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری افغانستان محرمیت مکاتیب ، مخابره های تیلفونی و تیلگرافی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت نمیتواند بدون حکم قانون به تفتیش مخابره های تیلفونی ، تیلگرافی ومکاتیب اقدام ورزد .

ماده چهل و ششم :

اتباع جمهوری افغانستان که از ارگانهای دولتی ،سازمانهای اجتماعی ومسوولین امور حین اجرای وظیفه بصورت غیر قانونی متضرر میگردند دارای حق جبران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دولت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه‌لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می‌گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات‌مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخيږی او لازم اجـــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوريـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانـــه او پرمختللـــو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعـــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوريـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو ســره د تخصصـــی څانګی لـــه مخـــی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبـاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی، وسایر حا.لا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع داستراحت حق لری .
دولت د کار د ساعتونو
اوله مزدسره دنوبتي رخصتی
تاکل او درخصتیو ، جشنونو
او اخترونو په ورځو کی د
کار د شرایطو څرنگوالی
تنظیموی او د استراحت ،
دفرهنگی ، هنری موسسو
دشبکو د پراختیا او د بدنی
روزنی ، ورزش او سالمو
تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت
اتباع په وړیا توگه دزده کړی
حق لری .
دولت د بیسوادی له منځه
وړلو، د متوازنی ښوونی او
روزنی د تعمیم، په مورنیژبی
دزده کړی ، داجباری لومړنیو
زده کړو د تامین ، د تخنیکی
حرفوی او مسلکی عمومی زده
کړو د تدریجی پراختیا اود
ملی کادرونو د روزنی دپاره
دلوړو زده کړو د سیستم
دودی په مقصد لازم تدبیرونه
نیسی .
دافغانستان په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغانستان
دارای حق استراحت میباشند
دولت تعیین ساعات کار و
رخصتی نوبتی با مزد و چگو
نگی شرایط کار را در روز
های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد
تنظیم کرده، شرایط استراحت،
گسترش شبکه های مو-
سسات فرهنگی ، هنری ،
رشد تربیت بدنی ،ورزش
وتفریحات سالم را مساعد
می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتباع جمهوری افغانستان
دارای حق آموزش را یگان
می باشند
دولت به منظور امحای
بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتر-
بیه متوازن ، آموزش به‌لسان
مادری ، تامین تعلیمات
ابتدائی اجباری ،گسترش
تدریجی تعلیمات عمومی
تخنیکی حرفوی و مسلکی
ورشد سیستم تحصیلات عالی
جهت تربیه کادر های ملی،
تدابیرلازم اتخاذ می کند .
در جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی د خصوصی سکتور او بهرنیو اشخاصو له‌خوا د تعلیمی او تحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو له لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد موسسات تعلیمی و تحصیلی توسط سکتور خصوصی واشخاص خارجی طبق قانون مجاز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق صحت و تامینات اجتماعی می باشند . دولت از طریق توسعه همه جانبه و متوازن سیستم خدمات طبی سراسری ملی ، توسعه شفاخانه ها ، مراکز صحی پرورش دوکتوران طب وکارمندان خدمات طبی، جلوگیری از امراض همگانی ، توسعه خدمات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات طبی خصوصی ، بهبود تامینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز ماندگان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میباشند.

دولت پیشرفت منظم علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کادرونو د روزنــــی منظــم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقـوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمـــــی څیړنو هڅونه او ملاتړ کـوی اود علمی څیړنو له نتا یجـو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چـــی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیـو د خپریـــــدو د مخنیوی او د اشخـاصـو د حقوقو او آزادیو د ساتنـــــی په مقصد د هیواد په ځینـــو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگــــه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حق لری چی د قانـون سره سم له هیواد څخـــه بهر ته مسافــرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویـق وحمایه کرده ، استفاده‌موثـر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاصــس ، مسافرت ، سکو نت ویــــا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخار ج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
هر تبعه مکلف دی چــې د
افغانستان د جمهوریت اساسی
قانون او قوانین رعایت کړی .
دقانون له حکمونو څخه بی
خبری عذرنه گڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع او بهرنی وگړی مکلف
دی چی دولت ته د قانـــون
سره سمه مالیه او محصول
ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد څخه ، ملـــی
حاکمیت او د هیوادله زمکنی
بشپړ تیا څخه دفاع د افغا ــ
نستان د جمهوریت د اتباعو
له ویاړه ډك مکلفیت دی .
په وسله وال پـــوځ کـــی
دخدمت شرایط د قانـــون د
حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساســی
حقوقو او آزادیـــو څخـــه د
استفادی او د مکلفیتونو د تر
سره کولو د پاره لازم شرایط
برابروی .
هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان
مکلف است قانون اساسی و
و قوانین جمهوری افغانستان
را رعایت کند.
بی خبری از احکام قانو ن
عذرپنداشته نمیشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان
واشخاص خارجی مکلف اندبه
دولت طبق قا نون ما لیـــه‌و
محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال،
حاکمیت ملی و تما میت‌ارضی
کشور مکلفیت پر افتخاراتباع
جمهوری افغا نستان میباشد.
شرایط خد مت در قوا ی
مسلح مطابق به احکام قانون
تنظیم میگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرایط لازم را بـــرای
استفاده از حقوق و آزادی‌های
اساسی وانجام مکلفیت های
اتباع فراهم میسازد .
هیچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټــو پرخلاف اودنوروتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفــاده وکړی .

خلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لوړه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانــو څخه جوړه ده :

١ ـ جمهــور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لا ن ،

٢ ـ د ملی شورا غړی

٣ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان .

٥ ـ لوی ښارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

٧ ـ دو لایتونو دشورګانو رئیسان .

٨ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جر ګه کی د هغــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عا مــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغا نستان می باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

١ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

٢ـ اعضای شورای ملی .

٣ـ صدراعظم ، معا ونــان صدر اعظم واعضای شــورای وزیران ،

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

٥ـ لوی خارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قا نون اساسی،

٧ـ روسای شورا های ولا- یات،

٨ـ از هر ولایت بتعــداد وکلای آنها در ولسی جر گه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو
په انتخاب د عمو می، برابری،
آزا د ی ، سری او مستقیمی
رایی اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمـــی ،
فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی
شخصیتو نو له جملی څخــه
حداکثر پنځوس تنه چـــی د
جمهور رئیس په واسطه ټاکل
کیږی .

اوه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونــــه
لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب
او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب
او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړی او متارکی لــه
اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو
په باره کی د تصمیم نیــو ل
چی د هیواد په بر خلیـــــک
پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په
دغــــه اساسی قانــون کـــی
بل ډول اټکـــل شوی وی ،
لویه جرگه د جمهور رئیس په
واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را
یگیری عمومی ، مساوی، آزاد،
سری ومستقیم

**۹ــحد اکثر پنجاه نفر از
جمله شخصیت های سیا سی
علمی فر هنگی ،اجتما عـــی
ورو حانی که تو سط رئیس
جمهور تعیین میشو ند.**

ماده شصت و هفتم :

لویه جر که دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون
اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای
رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن
جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد
مهمترین مسا یلیکه به سر ــ
نوشت کشور ار تباط می
گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین
قانون اساسی طور دیگـــــر
پیشبینی شده باشد لویــه
جرگه توسط رئیس جمهـــور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یا بل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرګی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرګی دغړیو په توګه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرګی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کی ددغه اساسی قانون او د افغانستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریت اوو کلونو د مودی د پاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو څخه مخکی د دیرشو ورځو په موده کی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغانستان دجمهوریت هر مسلمان تبعه چی د څلویښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریی له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت هفت سال انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیش از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیاسی بر خور دار باشد بحیث

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهور رئیس په توگه انتخابیدلای شی .

څلور اویا یمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرگه کی له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی :

((د لوی خدای په نامه لوړه کوم چی داسلام د سپیڅلی دین داساسونو حمایت ، د اساسی قانون رعایت او د هغه دتطبیق څارنه اود افغانستان د خپلواکی ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ساتنه وکړم ، د اتباعو اساسی حقوق او آزادی وساتم او خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز عدالت ، د خلکو د نیکمرغی ، دسولی د ټینگښت اود هیواد د پرمختگ دتامین په خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی قانون پرنورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال ځواکونو لوړ قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د جمهوریزلو

رئیس جمهور انتخاب شده میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ سوگند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را رعایت واز تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال ، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست کنم . حقوق وآزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم وتمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی ،سعادت مردم ، تحکیم صلح وترقی کشور به کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی ، دارای صلا**حیت های آتی میباشد :**

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصوبات **شورای ملی .**

۳ـ تعیین صدر اعظم

دپاره د هر ... [illegible] ... تاکل .

٤ــ دو لسی جرګی ... [illegible] ... دباور د رایی له اخستلو ... [illegible]

وروسته دصدراعظم ، د صدر اعظم دمرستیالانو او ... [illegible] تقرر منظوری او د ... [illegible] داستعفا منل ،

٥ــ د لزوم په ... [illegible] ... دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ ــ د قاضیانو ... [illegible] منظـــوری او د قاضیانو ... [illegible] ... سره سم دقاضیانو ، دلوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ــ د سیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا د عامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ــ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ــ په نورو هـــیوادونو او بین المللی سازمانونو کی د افغانستان جمهوریت د ډیپلوماتیکو نماینده ګـــیو د رئیسانو ټاکل .

رشات به تشکیل حکومت.

٤ــ منظوری تقررصدراعظم،
معاونان صدر اعظم و وزراء بعـــد از کسب رای اعتماد از جـــانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ــتدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ــ منظوری انسلاک قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ــاتخاذ تصمیم در مـــورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامــــه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعـــی واقتصادی

٨ــ عفو و تخفیف مجازات.

٩ــتعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیك جمهوری افغانستان در کشورهـــای دیگر وسازمانهای بین المللی.

رسمی جشنونه

۱۰ـ دافغانستان پهجمهوریت کی د نورو هیوادونو ددیپلو ماتیکو نما یند گیو د دڕئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ـ دلویی جرگی‌په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانون سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولی ریفورم .

۱٤ ـ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ـ دقانون سره سم دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری لقبونو ور کړه.

۱٦ـ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـد هغو قوانینو اونورو تقنینی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغونه سمون داساسی قانو ن‌دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـقبول اعتماد نامه های رو سای نما ینده‌گیهای‌دیپلوماتیك کشور های د یـگـر **درجمهوری افغا نستان.**

۱۱ـاعلام حالت اضطرار، سفربری‌عمومی وقسمی‌وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ـ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـاجازه نشر پول ور یفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ـ اعطای تا بعیت‌وپناهنده **گی طبق قانون،**

۱۵ـ اعطای‌نشانها ،مدالها والقاب افتخاری **طبق قا نون**

۱٦ـمنظوری سرود ملـی جمهوری **افغا نستان ،**

۱۷ ـ الغای قوانین وسایر اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قا نون‌اسا **سی توسط** شورای قانون **اساسی تثبیت شده باشد،**

۱۸ـایجاد دستگـاه اداری ریا ست **جمهوری،**

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ جرگه

جمهور رئیس کولای‌شی چی خپل ځینی قانونی‌واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب‌العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی‌چی جمهور رئیس ونه‌شی‌کړای خپلی‌دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی‌توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترڅ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند بر-**خی‌از صلاحیتهای قانونی‌خود** رابه معاونان رئیس جمهور **تفویض نماید.**

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب‌العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به‌وظایف خود دوام میدهد . درتمام حالاتیکه رئیس جمهورنتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می-شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ‌و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به‌لویه جرگه‌ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری‌دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره‌دخلکو په‌انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری‌او مستقیمی‌رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای‌ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشونـد .

اعضا ی مجلس سنا(سناتوران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد ت‌سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

۳ – پاتې دريمه برخه‌دملي فرهنگي شخصيتونو د خبيرو، پوهو او باوري افرادو له‌جملې څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئيس له خوا‌تـــا کل کيږي .

اتيايمه ماده:

د ملي شورا د غړيو شمير، شرايط ، د انتخاب او انتصاب **طرز** د قـــانـــون سره سم تنظيميږي .

يو اتيايمه ماده :

ملي شورا ددغه اساســـي قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسيره** دغه واکونه لري:

۱– د قوانينو او تقنينـــي فرمانونو تصويب، تعديل‌اولغوه **کول** او جمهور رئيس ته يي دتوشيح په غر ض وړانـــدې **کول** .

۲ – دقوانينو تفسير .

۳– ددوه اړخيزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو** تصويب اود بين‌المللي تړو **نونو سره** ديوځاې‌کيدو او **ورځخه** دوتلو تصويب ،

٤– داقتصادي –ټولنيـزي پرمختيا دپلا نونو تصويب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب **دحکو مت** دراپور تائيد .

۳– يك ثلث با قيمانده از جمله شخصيت هاى ملى،فر- هنگى ، افراد خبير، دانشمند وبا اعتبار ،براى مدت چهار سال ،به تعيين‌رئيس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرايط طرز انتخاب وانتصاب اعضاى شوراى ملى مطابق قانون تنظيم مى گردد.

ماده هشتاد و يكم :

شوراى ملى، علاوه برساير **صلا حيتها ى مندر ج ا يـــن قانون اسا سى ، داراى صلا حيتهاى ذيل ميبا شد :**

۱ – تصو يب ، تعد يل و لغو قوانين و فرا مين تقنينى واتقديم آنها به‌رئيس جمهور **جهت تو شيح .**

۲ – تفسير قوانين .

۳– تصويب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصويب الحاق به معا هدات بين‌المللى وانفصال از آنها ،

٤ – تصو يب پلان هـــاى انكشاف اقتصا دى –اجتماعى **وتا ئيد گزارش حكو مت د ر** مورد اجراى آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

٥ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ـ دااداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

٧ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

٨ـ د جمهور رئیس د وز پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

٩ـ دولت ته دپور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

١٠ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کول ،

١١ـ له نورو دولتونو او بین المللی سازمانونو سره داړیکو دټینگولو تائید .

١٢ ـ داستجواب په غونډه کی د حکومت په واك کی د شاملو اجراآتو په باب د صدراعظم او د حکومت دغړیو دځواب اوریدل .

٥ ـ تصویب بودجه دولتی وبررسی گزارش در مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

٧ـ تاسیس ولغو وزارتها.

٨ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان رئیس جمهور به اساس معرفی ومطالبه رئیس جمهور .

٩ ـ اجازه اخذ قرضه به دولت واعطای امتیازدارای اهمیت اساسی در اقتصادملی بشمول اعطای انحصار .

١٠ ـ وضع نشانها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق قانون .

١١ ـ تائید برقراری روابط با دول دیگر و سازمان های بین المللی .

١٢ـ استماع جواب صدراعظم واعضای حکومت در مورد اجراآت شامل صلاحیت حکومت در جلسه استجواب .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرښمي جرګه

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرګه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرګی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحی‌په‌باب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلــو غــړ یو له مینځــه د وثیقو د څیــړ لـــو د پــاره یـــو کمیسیون انتخابوی . د غــه کمیسیون مربو ط مجلس تــه‌د څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسی جرګه دخپلو غړیو له جملی‌څخه دټولی تقنینیه دوری د‌پاره په لومړنی اجلاس کـــی درئیس ، ددوومرستیالانـــو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر ګه دارای صـــلا حیت های اختصا صی ذیـــل میباشد :

۱ـاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشـــــاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظـــر بین ولسی جر ګه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر ګه از جملـــــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیـــب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوکلونو دپاره درئیس اودیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لري. درئیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی.

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په‌کال کی دوه ځله د سنبلی دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کی جوړیږی.

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده.

که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی.

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند.

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته او ل ماه حوت دایر می شود.

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد.

در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب تروختته پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یــــوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه پــــه ځانگړی یا گډه توگه غونـډی کوی .

دملی شورا دمجلسونــو د گډو غونډولاربنوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجــلاس د جمهــو ر رئیس په وسیله د ولســـــی جرگی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشـــو ورځو د مودی په تــرخ کــی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجـــلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ـ ای ملی بر اساس تصمیـــم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی بــه صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجـلا س شورای ملی توسط رئیسس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیسس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولســـــی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شــورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه دټولو غړیو درایوپه اکثریت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو جلا او ګډی غونډی علنی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .

ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو څخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالو دلومړنی څیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صورت کی د څیړنی او پلټنی کمیسیونونه او نور موقتی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیړنی او پلټنی د کمیسیونونو د ندی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك

مجالس شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه مجلس به‌سری بودن آن تصمیم‌بگیرد.

جریان‌مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی، کمیسیو نهای دا یمی راازبین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکنند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های‌موقتی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل کمیسیون های تحقیق وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرگه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حق لری چی د استیضاح په غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غړی تر استیضاح لاندی ونیسی . د استیضاح ځواب په لیکلی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیړی .که چیری حکومت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشورتی رایی سره د ملی شوراددواړو مجلسونو او د هغو ددایمی کمیسیونونو په غونډو کی برخه واخلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دڅرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جرگه حق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جرگه میتواند بر اساس پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکومت رابررسی کند.

در صورتیکه حکومت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه میدهد.

ماده نودو دوم :

اعضای شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجازه رئیس جلسه ، بارای مشورتی در جلسات مجلسین شورای ملی و کمیسیون های دایمی آنها شرکت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجلاس جداگانه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د
ملی شورا په دننه اویا بهر
کی درایی یا نظر دڅرګندولو
په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی
نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط
مجلس له موافقی پرته اودملی
شورا د دوو اجلاسو نــو
تر مینځه د هغی د اداری هیئت
له موافقی پر ته د څر ګند
جرم دحالاتو په استثنا نیول
کیدلای او توقیفیدلای
نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی
نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی
دڅرګند جرم په حالت کی
ونیول شی باید د مربوط
مجلس اداری هیئت ته خبر
ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا
هریوه مجلس ته د قانون د
وضع کولو، تعدیلولو او لغوه
کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو
مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ
ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی
به خاطر رای یا اظهار نظر
در داخل یا خارج اجلاس
شورای ملی مورد تعقیب عدلی
قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون
موافقه مجلس مربوط و دربین
دواجلاس شورای ملی بدون
موافقه هیئت اداری آن به
استثنای حالات جرم مشهود
گرفتار وتوقیف شده نمیتواند
ومورد تعقیب عدلی قرار نمی
گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی
در حالت جرم مشهود گر-
فتار گردد باید به هیئت اداری
مجلس مربوط اطلاع داده
شود .

ماده نود و چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد
**وضع ، تعدیل و لغو قانون را
به هر یك از مجلسین شورای
ملی ، دارا میباشند :**

۱ ـ رئیس جمهور .

**۲ـ کمیسیو ن های دایمی
مجلسین شورای ملی .**

**۳ ـ حد اقل عشر اعضای
هر مجلس .**

٤ـ د وزیرانو شورا .

٥ـ ستره محکمه .

٦ـ لویه څارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتـه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اټکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکونو په‌باب دیوه مجلس تصمیمونه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشـــی، توافق ته درسیدو په مقصد دواړو مجلسونو له غړیو څخه په‌برابر شمیر گډهیئـت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دوا یو په دوو ثلثو نیول شـــوی وی، د جمهـــــور رئیسس لـــه توشیح وروسته نا فذ گڼـــل کیږی که چیری گـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .

٥ ـ ستره محکمه .

٦ـ لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایـد دو لت را به بار آورد ، موا‌ـ فقه قبلی حکو مت در زمینـه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا‌ـ میم یك مجلس در مورد صلا‌ـ حیتهای‌مندرج مادهٔ‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

شورا ددواړو مجلسونو په گډه غونډه کی خيړل کيږي او د هغی په باب تصميم د گډی غونډی د غړيو د درايو په اکثريت نيول کيږي .

شپږ نوی يمه ماده :

د ملی شورا تصميمونه د جمهور رئيس له توشيح وروسته نافذيږي.

که چيری جمهور رئيس د ملی شورا د تصميم سره موافقه ونه لري ، کولای شی چی هغه د وړاندی کيدو له نيټی څخه د ديرشو ورځو په ترڅ کی د دلايلو په څرگندولو سره ملی شورا ته مسترد کړي

د ديرشو ورځو د مودی په تيريدو سره او همدغه شان که چيری د ملی شورا مجلسونه د خپل راتلونکی اجلاس په ځانگړو غونډو کی هغه بيا د غړيو د درايو په دوو دريمو برخو تصويب کړي ، تصميم نافذ گڼل کيږي او جمهور رئيس هغه توشيح کوی .

اووه نوی يمه ماده :

جمهور رئيس کولای شی

موضوع در جلسه مشترك مجلسين شورای ملی بررسی وتصميم درآن باره به اکثريت آرای اعضای جلسه مشترك انخاذ ميگردد .

ماده نودوششم :

تصاميم شورای ملی، بعد از توشيح رئيس جمهور، نافذ ميگردد .

در صورتی که رئيس جمهور به تصميم شورای ملی موافقه نداشته باشد ميتواند آنرا در ظرف سی روز از تاريخ تقديم ، باتذکر دلايل، به شورای ملی مسترد نمايد.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آينده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجددا تصويب نمايد، تصميم نافذ شمرده ميشود ورئيس جمهور آنرا توشيح مينمايد .

ماده نودوهفتم :

رئيس جمهور ميتواند در

چې دو لسي جر گی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قا ضي‌القضات او داساسي قانون دشورا درئیس په سلادولسي جرگی یا ملی شورا ړنگیدل دموجبه دلایلو په څرگندولـو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لسـي جرگې یاملی شورا له ړنگیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کـې کیږی .

نوی ولسي‌جرگه یاملی‌شورا له نویو انتخا باتو و روستـه تریوه کاله پوری ړنگید لای نه شی. ولسي جرگه‌یاملی‌شورا د جمهـــور ر ئیس د واك ددوری د وروستیو شپـــږو میاشتو په موده‌کی ړنگیدو نکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شـــورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شي چـــې هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شي .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیو نو نو د

مشوره با رو سای و لسي ـ جر گه ، سنا ، صدر ا عظم ، قاضی القضا ت ور ئیســـ شورای قا نو ن اسا ســی ، انحلال و لسی جر گه یا شوـ رای ملی را با ذکر د لایل موجبه آن اعلام نماید. انتخاـ بات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جر گه یـا شورای ملی جد ید الی یـك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گر فته نمیتواند .

ولسی جر گه یا شور ای ملی ، در جر یان شش مـــاه اخیر دوره صلاحیت ر ئیس جمهور ، غیر قابل ا نحـلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوا نین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت هـای کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعا لیت هر مجلـــس شورای ملی و کمیسیو نهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسی قانون او نافذو قوانینو سره په سمون کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستان جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارگان دی.

دوزیرانو شورا له دغو کسانو څخه جوړه ده:

ـ صدراعظم .

ـ د صدراعظم مرستیالان.

ـ وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاست تګ لاره او دحکومت ترکیب دباور د رایی د اخیستلو په مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری له اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن توسط طرز العمل مجلس مربوط ، در مطابقت با احکام قانون اساسی وقوانین نافذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عالیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغانستان میباشد .

شورای وزیران مرکب است از :

ـ صدراعظم .

ـ معاونان صدراعظم .

ـ وزراء .

ماده یک صدو یکم:

صدراعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکومت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعرفی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظوری رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگي او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندي او واکونه لري :

۱ ــ دکورني او بهرني سياست دتگ لاري طرح او تطبيق .

۲ ــ د ملي اقتصاد دچارو د اجرا کولو تا مين، د اقتصاد د ی او ټولنيزی پر مختيا دپلانونو طرح کول، ددو لتي بودجي تر تيب ، دپلا نونو او بودجي تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا کولو په‌باب دراپور وړا ند ی کول.

۳ ــ د عامه گټو دِد فا ع ، دقانونی ملکيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتني په **مقصد** دتدبيرو نو نيول.

٤ ــ د قا نو ن سره سم دبهر نيو ا ړ يکو لاربنوو نه ، دنورو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شورای وزيران در برابر ولسی جر گه ورئيس جمهور مسوول ومکلف به ارائه‌گزا رشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شورای و زيرا ن دارای وظايف وصلا حيتها ی ذيل ميبا شد :

۱ــ طر ح و تطبيق خط مشی سياست‌داخلی وخارجی

۲ــ تا مين اجرای امور اقتصاد ملی ، **طرح پلانها ی انکشا ف اقتصادی واجتما عی تر تيب بو د جه دو لتی ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنی بر ا جر ا ی** آنها به شورای ملی ،

۳ ــ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشکال ملکيت قانونی تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادی های ا تبا ع .

٤ــ ر هبری منا سبات خار جی ، بر قرار ی روابط ديپلو ما تيك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بین المللی موسسو سره
ددیپلوماتیکو اړیکو ټینګولا
دموافقت لیکونو لاسلیك کول.

٥ـ دجمهور رئیس په تائید
دوزیرانو په شورا پورې دتړلیو
ادارو اوارګانونو جوړول .

٦ـ دقانون سره سم دواك په
حدودو کی د مقرری اواسا-
سنامی تصویبول ،

٧ـ جمهور رئیس ته دمقررو
اساسنامو اودوزیرانو شورا
دمصوبو وړاندی کول .

٨ـ د قانون سره سم دنورو
واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا
دولسی جرګی د ړنګیدو په
وخت کی د وزیرانو شورا د
عاجلی اړتیا په صورت کی
کولای شی چی په بودجی او
مالی چارو پوری له مربوطو
مسالو پرته د ملی شورا په
واك کی د شاملو مسئلو په
باب تقنینی فرمانونه وضع
کړی ، تقنینی فرمانونه د
جمهور رئیس له توشیح
وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی
فرمانونه چی داساسی قانون

**موافقتنامه ها با دول دیگر
وموسسات بین المللی
طبق قانون .**

**٥ ـ ایجاد ادارات وارگا
نهای وابسته به شورای وز-**
یران به تأیید رئیس جمهور.

**٦ ـ تصویب مقرره واسا
سنامه در حدود صلاحیت
طبق قانون .**

٧ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه
ها ومصوبات شورای وزیران
به رئیس جمهور .

٨ـ اعمال سایر صلاحیتها
طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی
ویا انحلال ولسی جرگه شورای
وزیران در صورت ضرورت
عاجل میتواند در موردمسایل
شامل صلاحیت شورای ملی
به استثنای مسایل مربوط
بودجه وامور مالی، فرامین
تقنینی وضع نماید .

فرامین تقنینی
بعد از توشیح رئیس
جمهور نافذ شمرده می‌شود.
شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملـی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. کـه چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملـی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویـــا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریـــان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غـــړی گوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنــی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

۴ـ دتقنینیه دوری پای تـه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم ایـن ماده قانون اساسی وضــــع گردیده در او لین اجلاســـ شورای ملی جهت منظوری ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شـــورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهـــاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

۴ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ دولسی جرگی یا ملـی شورا ړنگیدل ،

په دغوړولو حالا تو کـــی هغه حکومت چی ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــــو لـــه جملی څخه دیوه تن تـر سر پرستی لاندی‌چی دجمهور رئیس له‌خوا تو ظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنګوالی دقانون په‌واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره‌سم کیږی.
قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترړولو لوړ

۵ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـو-متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طـــرز فعالیت‌شورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یــك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.
قوه قضائیه مرکب است‌از ستره محکمه و محا کـــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عـا

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

قضایی ارگـــان په توگـه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څـاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانـــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـری محکمی مرستیالان او غـړی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـی خپلواکی او یوازی د قــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـق احکام قا نون فعالیتهـــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یک صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یک صدو یازدهم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مـــی گیرد .

ماده یک صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وخت کی د افغـانستان د
جمهوریت اساسی قـانون او
قوانین تطبیقوی .

په هغو حـالاتو کی چـی
قانون صراحت ونه لری محکمه
قضیی د اسلام دشریعـت د
حکمونو له مخی په داسی توگه
حل او فصل کوی چی عدالت
په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین
کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
په محکمو کی محاکمه په علنی
توگه کیږی . هغه حالات چی
پرقضیو باندی په سری غونډو
کی غور کیږی د قانون پـه
واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابـلاغ پـه
ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور
او حل او فصل په پښتو ا و
دری ژبواویادسیمی د اوسیدو
نکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په
هغه ژبه باندی چی محاکمـه
پری کیږی ونه پوهیـږی ،
د ترجمان په مرسته د قضیی د
موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوا-
نین جمهوری افغا نستان را
تطبیق مینما یند .

در حالاتیکه قانون صراحت
نداشته با شد ، محکمه قضایا
را طبق احـکام شر یـعـت
اسلام به نحوی حل و فصـل
مینما ید که عدالت را بـــه
بهترین وجه ممکن تامیـــن
نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغـا-
نستان محاکمه بصورت علنی
اجرا میشود . حا لاتیکه قضایا
در جلسات سری رسیده
گی می شود، توسط قانو ن
تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه
حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل
قضا یادر محاکم به لسا ن
های پشتو ودری و یا به‌لسان
اکثریت ساکنین محـل
صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را
که محا کمه‌توسط آن صورت
میگیردند اند، حق آشنا ئی
با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت څرنګوالی

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت څارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوالی او نورو هغو څارنوالیو څخه چی د قانون له مخی جوړیږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یک صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغانستان **سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لوی څارنوالی و څارنوالیهای دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند**

ماده یکصدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا-

څارنوالی د ارګانونو د فعالیت لارښوونه کوی .

دڅارنوالی ارګـــانونه پـــه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی څارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی څا رنوال او د لوی څارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی څارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوښان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه څارنه دلوی څارنوال او دهغــه ترلاس‌لاندی څارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د څارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیــــت څرنګوالی د قانون په واسطـه تنظیمیږی .

لیت ارګانهای څارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای څارنوالی دراجراـ آت خویشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی څارـ نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می ګرد ند .

لو ی څا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم فصل
داساسی قانون شورا

یوسلو دوه ویشتمه ماده :

د افغا نستان د جمهوریت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانینو، نوروتقنینی اسنادو او بین – المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړیږی.

یوسلو درویشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱– له اساسی قانون سره دقوا نینو ، تقنینی فر ما نونو او بین‌المللی تړونونو دسمون لرلو څیړل ،

۲– جمهور رئیس ته لـه اساسی قانون څخه دراولاړو شویو مسئلو په‌باب دحقو قی مشورو ورکول .

یوسلو څلرویشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعمیل په مقصد حق لری :

۱– هغه تقنینی اسناد چی دتوشیح په غرض جمهور رئیس ته وړاندی کیږی ، مطالعه اود اساسی‌قا نون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده یک‌صدو بیست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغا نستان بمنظور مراقبت از مطا بقت قوانین، سایر اسناد تقنینی ومعاهدات بین‌المللی با قا نون اسا سی ایجاد می گردد .

ماده یک‌صدو بیست‌و سوم:

شورای قانو ن ا سا سی دا رای صلاحیت‌های ذیل می با شد :

۱– بررسی مطا بقت قوا نین فرا مین تقنینی و معاهدا ت بین المللی با قا نو ن اساسی

۲– ارائه‌مشوره های‌حقوقی در با ر ه مسا یل نا شی ا ز قا نو ن اسا سی به رئیس جمهور

ماده یک‌صدوبیست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعمیل صلاحیت های خود حق دارد :

۱–اسناد تقنینی ایکه جهت توشیح به رئیس جمهور ارائه میگردد مطالعه وراجع‌به

د هغو دسمون لرلو په با ب نظر ځرگند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته‌دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصــد د تــدبیرونو د نیولو پـــه برخـــه کـــی چـــی اساسی قانون حکم کـــوی مشخص پیشنهادونه وړانـــدی کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه‌ماده:

داساسی قانون شورا لـــه رئیس ، مرستیال ، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چـــی دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوراجمهور رئیس ته مسووله او دراپـــور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قـــانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنگوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ریـــت اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اســا سی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف **امور قـــا**نو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یک‌صدو بیست‌وپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس ، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس‌جمهور تعیین می شو ند.

ماده یک‌صدو بیست‌وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به‌ارائه گزارش‌میباشد

ماده‌یک‌صدو بیست‌وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت‌شورای قا نون اساسی‌توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده‌یک‌صدو بیست‌وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداری دواحدونو په اساس
دقانون لەمخی تنظمیږی.

دافغانستان جمهوریت
دسیمه ییزی اداری له پلوه
دولایتونو ، ولسوالیو، ښارونو او ناحیو داداری له
واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر
کی په ترتیب سره والیان ،
ولسوالان ، ښاروالان او د
ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی
کی دقانون له مخی دولایت
شورا او د ولسوالی شورا
جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی
شورا دخپلو غړیو له مینځه یو
یوتن درئیس او منشی پەتوگه
انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی
دشورا دواك دوره دری کالەده.

یوسلو نهەویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی
شورا دقانون سره سم په
سیمەکی ددولت دپر مختیایی
هدفونو په تامین کی ونډه اخلی
او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون
تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از
لحاظ اداره محلی متشکل از
واحد های اداره ولایات
،ولسوالیها ، شهرها ونواحی
می باشد .

در راس واحد
های متذکره با لترتیب
والیها، ولسوالها ، شاروالها
وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی
شورای ولایت و شورای
ولسوالی طبق قانون تشکیل
میشود .

شورای ولایت و شورای
ولسوالی یك یك نفر
را از بین اعضای خود به
حیث رئیس ومنشی انتخاب
می کنند.

دوره صلاحیت شورای
ولایت و شورای ولسوالی
سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای
ولسوالی طبق قانون در تا-
مین اهداف انکشافی دولت
در محل سهم گرفته ، به

نه والی او پر مختیا په با ب
سلا ورکوی .
دولایت دشورا اودو لسوالی
دشورا غړیو ته مناسب حـــق
الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو
داداری په‌مقصد د ښاروالیواو
ناحیو مجلسونه دقانون سره
سم جوړ یږی .
دښاروالیو او ناحیوده‌مجلسونو
غړیوته مناسب حق الحضو ر
ورکول کیږی .
دکابل ښار او د هغه‌ناحیی
لویی جرگی او ملی شوراتــــه
داستازو دانتخاب په ارتباط‌به
ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو
معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی
اداری پوری مربو طی چاری ،
دکار کوونکو ددندو ثبــات او
مصوونیت او ور پور ی نوری
مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی
تنظیمیږی .

دولسم فصل
بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت
بهرنی سیاست د ملی گتـــو

اداره در باره بهبود وانکشاف
امور مر بو ط مشوره مید هد.
برا ی اعضا ی شو را ی
ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌ـ
الحضور مناسب‌پر دا ختــــه
میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها
ونواحی ، مجالس شاروالیهـا
ونواحی طبق قانون تشکیـــل
میگر دد.
برای اعضای مجالس شار‌ـ
وا لیها ونوا حی حق الحضور
مناسب پ ردا خته میشود .
شهر کابل ونواحی آ ن
به ارتباط انتخاب نماینده‌گان
برای لویه جرگه و شو رای
ملی ، بالترتیب معا دل ولایت
وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی
ومحلی و مصو نیت و ثبـات
وظیفوی و سایرمسایل مربوط
به‌کار کنان طبق قانون تنظیم
میگر دد.

فصل دوازدهم
سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری
افغانستان بر مبنای تامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

د تامين ، د خپلواکۍ ، ملي حاکميت او ځمکنۍ بشپړتيا د ټينګښت ، د نړيوالې سولې او امنيت او دسوله ييز ګډ ژوند د ساتلو ، د حقوقو د برابرۍ او دبين المللي همکارۍ دهر اړخيزې پرمختيا پربنسټ ولاړ دی.

يوسلودری ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريت د ملګرو ملتونو د سازمان دمنشور، د بشر د حقوقو د نړيوالې اعلاميې او دبين - الملل حقوقو د نورومنل شويو اصولو او موازينو درناوی او رعايت کوي.

يوسلوڅلور ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريت دناپييلتوب سياست د دولت د بهرني سياست د مهم اصل په توګه تعقيبوی او د ناپيیلتوب د غورځنګ د يوه بنسټ ايښودونکي په توګه د هغه هدفونو ته د رسيدلو په لاره کي هلي ځلي کوي .

يوسلوپنځه ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريت دټولو هيوادونو ، په تيره بيا دګاونډيو او اسلامي هيوادونو سره د هغوی دسياسي، ټولنيز او اقتصادي نظام

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تمامیت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیت جهانی ،همزیستی مسالمت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یك صدو سی وسوم:

جمهوری افغانستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلامیه جهانی حقوق بشر وسایر اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یك صدو سی وچهارم:

جمهوری افغانستان سیاست عدم انسلاك را به حیث اصل مهم سیاست خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیل به اهداف آن تلاش می کند.

ماده یك صدو سی و پنجم:

جمهوری افغانستان خواهان برقراری وتحکیم مناسبات دوستانه باهمه کشور ها بخصوص کشور های همجوار

رسمی جریده

په پام کی له نیولو پرته، دحقوقو د برابری، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیو بل په کورنیو چارو کی دلاس نه وهلو، زور، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونو دغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنو درښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی.

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستا ن جمهوریت دسولی، ملی خپلوا کی، دموکراسی، ټولنیزی تر قی او دبر خلیك په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار، نوی استعمار، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی.

یوسلواووه دیرشمه ماده:

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو، په

واسلامی بدون نظار داشت نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی آنها، مبتنی بر اصول تساوی حقوق، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، عدم توسل به‌زور، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد.

ماده یك صدو سی‌و ششم:

جمهوری افغا نستان‌از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی، دمو کراسی، ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سر نوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار، استعمارنو، صهیونیزم، را سیزم، اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سی‌و هفتم:

جمهوری افغا نستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانه نظم د ټینګولو په خاطر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون تر ټولو لوړ حقوقی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغانستان د جمهوریت داساسی قانون او قوانینو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانونی حقوق او ګټی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده یك صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یك صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یك صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه ،حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوځلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توګه د لویی جرګی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرګه جوړوی . که چیری لویه جرګه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دا تعدیل پیشنهاد ردوی .

داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه ځلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیالانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدر اعظم د مرستیالانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را وارد بداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جواز ندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قاضی القضات دستری محکمه دمرستیالانو او غړیو، داساسی قانون دشورا رئیس مرستیال اومنشی لوی خارنوال اودلوی څارنوال د مرستیالانودپاره دقانون سره سم معاش ټاکل کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی د خطر ،بحران او یا ورته حالاتو په علت له‌هغولاروڅخه چی داساسی قانون په واسطه ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااو یا دکورنی امنیت ساتل نا ممکن شی، جمهوررئیس کولای شی چی‌دملی شورا ددواړومجلسونودرئیسانو صدراعظم،قاضی القضات او داساسی قانون د شورا درئیس په‌سلا داضطرار حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت له دریو میاشتو څخه زیات‌دوام وکړی‌دهغه داوږدو لو دپاره‌د لویی جرګی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمه‌ماده:

داضطرار د حالت په موده کی جمهور رئیس دغه واکونه لری :

جمهور، اعضای شورای ملی صدر اعظم ، معاونان صدراعظم اعضای‌حکومت، قاضی‌القضات معاونان واعضای ستره محکمه رئیس، معاون ومنشی شورای قانون اساسی،لوی خارنوال و معاونان لوی څـارنوال طبق قانون معاش تعیین میشود .

ماده یک صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر جنگ ، بحران‌ویا حالات‌مماثلی که حفظ استقلال، حا کمیت‌ملی وتمامیت ارضی ، یا امنیت‌داخلی از مجاریی که‌تو سط‌قانون اساسی تعیین‌شده نا ممکن گردد، رئیس‌جمهور میتواند، در مشوره با رو سای‌مجلسین شورای‌ملی صدراعظم‌قاضی القضات‌ورئیس شورای قا نون اساسی ، حا لت اضطرار را اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از سه ماه‌بیشتر دوام نماید. برای تمدید آن موا فقه لویه جرگه شرط است.

ماده یک‌صدو چهل‌وچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار رئیس جمهور دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .
۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.
۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.
٤ـ د اساسی قـانـون د (۳۰ ـ٤٤ـ٤٥ـ٤٦ـ٤۹ـ٥۰ مادو، د ٥۱ مادی د وروستنی فقـری، د ٥۳ او ٦۰ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .
٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلوېښتمه ماده:
که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چــی دافغانستان جمهوریت هغــه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شــوی وی د افغانستــان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تــه رجحـــا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلوېښتمه ماده:
په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی
۲ـ تفویض بر خــــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .
۳ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـــوای مسلح .
٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤۹ ٥۰ـفقره اخیرماده٥۱ماده ٥۳و٦۰) قانون اساسی .
٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:
در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:
بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څار ـ نوالی په مرستیا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پـــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغــــوی دمحاکمی طرز دځانګـــــړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله او یـــا همسر یې لـــه افغـــان مور او پلار څخه زیږ یدلـــی نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د مرستیال ، صدراعـــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخـــوا صادر شوی دی ، په دی شرط ناقذ ګڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معاـ ونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضـــات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لوی‌ه څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یك‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن اشخا صی که خود ویا همسرـ شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیـــث معاون رئیس جمهور ، صد ـ راعظم معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضـــی القضــــا ت لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــاـ تیك تعیین شده نمی توانند.

ماده یك صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دموـ کراتیك افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــــاد تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـــادر گردیده بشرط طی نافذ شمرده

اساسی قـانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلوتهه څلوېښتمه‌ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی
جرگی دتصویب له نیټې څخه
نافذ اود جمهور ر ئیس له‌خوا
تو شیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـې
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټې څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیـــح‌او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل‌و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی هجرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـــور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور	۲۰۰ افغانی
خارج کشور	۵۰ دالر امریکایی
محصلین با ارائه تصدیق	۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library